

PROPOZÍCIE

Názov súťaže	Dejepisná olympiáda	
Vyhlasovateľ	Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR	
Organizátor	ABC – Centrum voľného času, Prešov	
Postupové kolo	Okresné kolo	
Kategória	C, D, E, F	
Kraj / Obvod	Prešovský, Prešov	
Termín	5.2.2023 / pondelok /	
Miesto	ZŠ Prostějovská, Prešov	
Organizačná komisia	Predseda	Mgr. Alena Tirpáková
	Hospodár	Danka Onofrejová
	Člen odbornej komisie	PaedDr. Bučková, Mgr. Krajňáková
	Porota, rozhodcovia	Na základe menovania okresnej odbornej komisie
	Organizační pracovníci	Mgr. Lenka Pribulová
Organizácia súťaže	<p>7,30 - 8,30 hod. – prezentácia 8,30 – 8,45 hod. – organizačné pokyny 8,45 – 10,45 hod. – riešenie testov 10,45 – 11,00 hod. – ukončenie súťaže od 11,30 hod. – oprava úloh, spracovanie výsledkových listín</p> <ol style="list-style-type: none">1. Každý žiak si prinesie písacie potreby a prezuvky/návleky.2. Zákaz používať elektronické prístroje počas olympiády.3. Cestovné nebude preplatené.4. Sprevádzajúci učiteľ bude vykonávať počas súťaže pedagogický dozor.5. Účasť len pre elektronicky zaregistrovaných.6. Súťažiaci OK DO sú povinní mať udelený informovaný súhlas rodiča/zákonného zástupcu !!!7. Bližšie informácie nájdete na stránke NIVAM v kategórii olympiády <p>(Metodicko – organizačné pokyny Dejepisnej olympiády pre školský rok 2023/24).</p> <p>Literatúra pre regionálne dejiny: Sprievodca po historickom Prešove /2. doplnené vydanie/, Peter Švorc, 2006, strany: 143 – 148.</p>	

dátum: 16.1.2024

Centrum voľného času
Októbrová 30
080 01 Prešov

Mgr. Eva Labudová
štatutár organizátora

Dejepisná olympiáda, 16. ročník, školský rok 2023/2024 Témy pre základné školy (kat. C, D, E, F)

V školskom roku 2023/24 sa Slovenská komisia dejepisnej olympiády rozhodla zadať v rámci monotematickej časti úlohy týkajúce sa slovenských hradov, zámkov a kaštieľov. Táto oblasť dokumentuje rozvoj stavebných aktivít, nielen fortifikačných, ale aj honosných sídiel šľachty. Zároveň sa jedná o prepojenie slovenských a európskych dejín, pretože stavebná činnosť na území dnešného Slovenska bola prakticky vždy ovplyvnená zahraničnými vzormi prostredníctvom projektantov, stavebných hutí alebo konkrétnych majstrov.

Keďže je v súčasnosti problém vybrať jednotnú printovú literatúru, ktorá by bola všeobecne dostupná na území celého Slovenska, rozhodli sme sa ako základný zdroj informácií pri tvorbe otázok použiť webovú stránku <https://www.hrady-zamky.sk/> ktorá reflektuje na najnovšie poznatky v tejto oblasti. Jej hodnovernosť je zabezpečená aj tým, že stránka sa nachádza v archívoch Univerzitnej knižnice „v rámci dlhodobej ochrany nehmotného kultúrneho dedičstva v podobe digitálnych prameňov a dokumentov“. Použité predmetnej stránky sme konzultovali s jej administrátorom, ktorý nám poskytol informovaný súhlas.

Pre jednotlivé kategórie boli vybrané lokality tak, aby bolo rovnomerne pokryté celé územie Slovenska. Pre prípravu žiakov na Dejepisnú olympiádu stačí na predmetnej stránke kliknúť na tú/tie ktorú/ktoré stavby stanovené pre jednotlivé kolá a z textu nastudovať iba časti „*Interiér a exteriér*“ a „*História*“. Tiež je nutné, aby si žiaci na tejto webovej stránke pozreli pôdorysy a fotografie určených objektov. Rozsah údajov pri jednotlivých stavbách naozaj nie je veľký a je podľa nášho názoru primeraný veku žiakov, ktorí majú záujem o históriu.

Ako úvod do problematiky slovenských hradov, zámkov a kaštieľov slúži aj niekoľko vybraných strán učebníc dejepisu, ktoré tiež poslúžia ako zdroj pri tvorbe otázok, a to vo všetkých kolách tohto ročníku dejepisnej olympiády.

Okresné kolo

- **kategória F a E** (6. a 7. ročník ZŠ a 1. a 2. ročník OG): Devín - hrad, Hlohovský zámok, Beckov - hrad, Nitriansky hrad, Banská Bystrica, Budatínsky hrad, Čabrad - hrad, Kapušany - hrad, Dobrá Voda - hrad, Dubnica nad Váhom - zámok, Halič - zámok, Lietava - hrad, Ľubovniansky hrad, Smolenice - zámok, Banská Štiavnica - Starý zámok, Lednica - hrad.

Plus učebnica Dejepisu pre 6. ročník ZŠ a 1. ročník OG - Feudalizmus na str. 75 a Rytierska kultúra na str. 87 - 89.

- **kategória D a C** (8. a 9. ročník ZŠ a 3. a 4. ročník OG): Bratislavský hrad, Červený Kameň - hrad, Čachtice - hrad, Bojnice - zámok, Divín - hrad, Modrý Kameň - hrad, Spišský hrad, Zborov - hrad, Fiľakovo - hrad, Galanta - neogotický kaštieľ, Holíč - zámok, Likava - hrad, Šariš - hrad, Pezinský zámok, Banská Štiavnica - Nový zámok, Vršatec - hrad.

Plus učebnica Dejepisu pre 7. ročník ZŠ a 2. ročník OG - str. 22 - 23, 32, 81 - 82.

Krajské kolo

Stavby uvedené v okresnom kole plus

- **kategória E** (7. ročník ZŠ a 2. ročník OG): Klátová Nová Ves - tvrdza, Krásna Hôrka - hrad, Pajštún - hrad, Liptovský Hrádok - hrad a kaštieľ, Budmerice - kaštieľ, Trenčín - hrad, Turniansky hrad,

- **kategória D a C** (8. a 9. ročník ZŠ a 3. a 4. ročník OG): Chtelnica - kaštieľ, Kremnica - hrad, Oponice - veľký zámok, Oravský hrad, Michalovce - kaštieľ, Žiar nad Hronom - kaštieľ, Topoľčany - hrad, Vígľaš - zámok.

Celoštátne kolo

Stavby uvedené predchádzajúcich kolách plus

- **kategória D a C** (8. a 9. ročník ZŠ a 3. a 4. ročník OG): Korlátka - hrad, Levice - hrad, Hričov - hrad, Kežmarský hrad, Lukáčovce - kaštieľ, Markušovský hrad, Pruské - kaštieľ, Sklabiňa - hrad, Tematín - hrad, Svätý Anton - kaštieľ.

METODICKO-ORGANIZAČNÉ POKYNY

16. ročník Dejepisnej olympiády

ŠKOLSKÝ ROK 2023/2024

16. ročník Dejepisnej olympiády (ďalej len „DO“) sa v školskom roku **2023/2024** uskutoční na základe Organizačného poriadku Dejepisnej olympiády a v súlade so smernicou Ministerstva školstva SR č. 23/2017 o súťažiach platnosťou od 1. 6. 2017.

Vyhlasovateľom DO je Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR (ďalej len „MŠVVaŠ SR“), odborným garantom je Historický ústav SAV v.v. i. prostredníctvom Slovenskej komisie Dejepisnej olympiády (ďalej len „SK DO“).

MŠVVaŠ SR garantuje:

- a) celoštátne kolo súťaže po stránke **finančnej a organizačnej** prostredníctvom Národného inštitútu vzdelávania a mládeže (ďalej len „NIVAM“) na základe kontraktu uzatvoreného s MŠVVaŠ SR, po stránke **odbornej** prostredníctvom SK DO,
- b) krajské a okresné kolá po stránke **finančnej a organizačnej** prostredníctvom Regionálneho úradu školskej správy (ďalej len „RÚŠS“) v sídle kraja, resp. centier voľného času (ďalej len „CVČ“), škôl a školských zariadení (na základe písomného poverenia príslušného RÚŠS), **odbornú** stránku týchto kôl garantuje prostredníctvom SK DO, krajských a okresných komisií DO, školské kolá prostredníctvom škôl.

Informácie ohľadom konkrétneho realizátora súťaže v danom okrese alebo kraji je možné si vyžiadať u konkrétnych zodpovedných pracovníkov daného RÚŠS, na ktorých kontakt nájdete na tomto linku: <https://www.iuventa.sk/adresare/pracovnici-ou-a-poverenych-cvc/>

DO je dobrovoľnou predmetovou súťažou jednotlivcov a organizuje sa:

- pre žiakov 6. až 9. ročníka základných škôl (ZŠ), 1. až 4. ročníka osemročných gymnázií (OG),
- pre žiakov 1. až 4. ročníka stredných škôl, 5. až 8. ročníka OG, SOŠ (vrátane nadstavbového štúdia končiaceho maturitou).

Kategórie DO:

Základné školy a 1. stupeň OG:

C – žiaci 9. ročníka ZŠ a 4. ročníka OG, **D** – žiaci 8. ročníka ZŠ a 3. ročníka OG,

E – žiaci 7. ročníka ZŠ a 2. ročníka OG, **F** – žiaci 6. ročníka ZŠ a 1. ročníka OG.

Gymnázia, 2. stupeň OG, SOŠ (vrátane nadstavbového štúdia končiaceho maturitou):

A – žiaci, ktorí napíšu projekt v písomnej forme **na ľubovoľnú tému z histórie regiónov Slovenska.**

Cieľom projektu má byť priblíženie témy konkrétnej historickej udalosti, resp. osobnosti, procesu a ich odrazu v regionálnych (lokálnych) dejinách (histórii) resp. dopad na obyvateľstvo, inštitúcie a pamätníky.

Nedodržanie uvedeného cieľa je dôvodom pre krajskú komisiu odmietnuť zaradiť projekt do krajského kola DO.

B – žiaci, ktorí napíšu projekt v písomnej forme na tému: **„Migrácia – „svet v pohybe“**

Anotácia, zoznam odporúčanej literatúry ako aj pokyny pre tvorbu projektu a kritériá hodnotenia sa nachádzajú v závere týchto MOP.

Podmienky účasti žiakov v súťaži:

- a) V školskom roku sa všetky kolá (okresné, krajské a celoštátne) DO uskutočnia prezenčne.
- b) Podmienkou účasti žiakov v školskom, okresnom, krajskom a celoštátnom kole DO je **včasné elektronické prihlásenie žiakov (do termínu uvedenému v týchto MOP)**. Žiaka prihlasuje poverený učiteľ školy v prostredíškolského systému EduPage, v module súťaží. Platí to už od školského kola a aj v prípade, že sa kolá uskutočňujú prezenčne. Elektronické prihlásenie plne nahrádza papierové prihlášky, ktoré už nie je potrebné zasielať organizátorovi daného kola.
- c) Žiak súťaží v kategórii, ktorá zodpovedá typu školy, ročníku a ďalším kritériám, ktoré sú uvedené v organizačnom poriadku.
- d) DO je postupová súťaž. Podmienkou postupu do vyššieho kola je absolvovanie nižšieho kola.
- e) Na účasť žiakov na súťaži v okresnom, krajskom a celoštátnom kole mimo sídla školy je potrebný súhlas ich zákonného zástupcu, ktorého udelenie je podmienkou elektronického prihlásenia.
- f) Pri prihlasovaní do vyššieho kola súťaže je potrebné dodržať postupový kľúč: žiak na postupovom mieste konkrétnej kategórie v nižšom kole postupuje do vyššieho kola, len ak je zároveň úspešným riešiteľom DO.
- g) V prípade odôvodnenej neúčasti postupujúceho žiaka (zdravotné, rodinné alebo iné závažné dôvody) do vyššieho kola súťaže postupuje náhradník, ktorý sa umiestnil na ďalšom mieste v príslušnej kategórii. **Nahradenie súťažiaceho je možné so súhlasom organizátora uskutočniť len do termínu uzatvorenia registrácie najneskôr 10 kalendárnych dní pred termínom konania krajského kola súťaže. Náhradník musí byť v poradí výsledkovej listiny nižšieho postupového kola súťaže. Bez súhlasu organizátora nebude žiak do súťaže zaradený!**

Dokument, ktorý nájdete na tomto odkaze:

[Realizácia predmetových olympiád a súťaží v školskom roku 2023/2024](#) vám poskytne veľmi dôležité informácie o organizácii, priebehu a zmenách v realizácii súťaží v školskom roku 2023/2024.

Postup v špeciálnych situáciách:

- V prípade veľmi nepriaznivej celospoločenskej situácie, ktorá spôsobí plošné obmedzenia vo výchove a vzdelávaní detí a mládeže a znemožní tak prezenčnú realizáciu okresných, krajských alebo celoštátneho kola olympiády, si SK DO v spolupráci s NIVaM-om a RÚŠS vyhradzujú právo určiť spôsob a pravidlá realizácie jednotlivých kôl online.
- Pri konaní online kôl v školskom prostredí odporúčame riaditeľom škôl zabezpečiť pedagogický dozor pri súťažiach tak, aby sa eliminovalo nesúťažné správanie žiakov a to učiteľom, ktorý nemá v apróbácii DO.
- V prípade zistenia vážnych pochybností v objektivite pri realizácii niektorého z nižších kôl olympiády má predseda vyššieho kola (pri pochybení v okresnom kole predseda krajskej komisie, pri krajskom kole predseda celoštátnej komisie DO) vždy v spolupráci s RÚŠS právo diskvalifikovať súťažiach, u ktorých sa pochybenie zistilo.

Postupové kolá DO:

V kategóriách **A** a **B** sa súťaží v troch kolách (**školské, krajské, celoštátne**). Vo všetkých kolách sa súťaží **písomnou a ústnou formou** (vypracovaním testových úloh a obhajobou projektu).

V kategóriách **C** a **D** sa súťaží v štyroch kolách (**školské, okresné, krajské, celoštátne**), v kategórii **E** v troch kolách (**školské, okresné, krajské**) a v kategórii **F** v dvoch kolách (**školské, okresné**). V kategóriách **C, D, E** a **F** sa súťaží **iba písomnou formou** (vypracovaním testových úloh).

Upozornenie: V jednotlivých kolách DO musia byť udelené všetky miesta.

1. ŠKOLSKÉ KOLÁ

- a) Zúčastňujú sa ich všetci záujemcovia zo 6. až 9. ročníka ZŠ a z 1. až 4. ročníka OG (v kat. C, D, E a F), ktorí o súťaž prejavia záujem a všetci záujemcovia všetkých ročníkov stredných škôl a gymnázií, 5. až 8. ročníka OG, ktorí predložia vypracovaný projekt v písomnej forme.
- b) Za prípravu, finančné, organizačné a odborné zabezpečenie školského kola zodpovedajú riaditelia škôl a školské komisie DO. Vypracovanie testov pre školské kolo zabezpečí školská komisia DO.
- c) Protest proti výsledkom a priebehu školského kola DO je možné podať písomne (predsedovi/predsedačke komisie školského kola) do 5 pracovných dní po skončení kola.
- d) Po skončení školského kola predseda školskej komisie DO (alebo ním poverený učiteľ) **je povinný zapísať (do termínu uvedeného v týchto MOP) výsledné hodnotenie (získané body)** zvlášť za každú časť súťaže do modulu súťaží v elektronickom školskom systéme EduPage, kde sa následne vytvorí výsledková listina. **Po tomto termíne budú školské kolá považované za ukončené a víťazi školských kôl jednoznačne určení na postupových miestach v elektronických VL.**

Pozn.: Po skončení školského kola predseda ŠK DO nie je povinný zasielať výsledkové listiny, ani nahlasovať/prihlasovať postupujúcich žiakov papierovou prihláškou do okresného kola predsedovi okresnej komisie DO ani zodpovednému pracovníkovi RÚŠŠ, resp. poverenému CVČ.
- e) Vyplnené tlačivo „**Vyhodnotenie školského kola**“ je potrebné aj naďalej zasielať elektronickou poštou predsedovi príslušnej okresnej komisie (kat. C, D, E, F) príslušnému RÚŠŠ alebo poverenému CVČ (kat. A, B) najneskôr do 7 dní od konania školského kola.
- f) **Postup do okresného kola pre kategórie C, D, E a F:** Do OK môžu postúpiť len súťažiaci z kategórií C, D, E a F, ktorí sa v školskom kole umiestnili na prvých dvoch miestach a ktorí boli zároveň úspešní riešitelia školského kola. Postupujúcich súťažiacich poverený učiteľ školy prihlási elektronicky priamo z výsledkovej listiny do okresného kola a to do termínu uvedeného v tabuľke v závere týchto MOP.
- g) **Postup do krajského kola pre kategórie A a B:** Do KK postupujú žiaci, ktorí v školskom kole kat. A a B splnili predpísané podmienky postupu (vypracovanie a obhajoba projektu, vypracovanie testových úloh a boli úspešnými riešiteľmi školského kola). Postupujúcich súťažiacich poverený učiteľ školy prihlási elektronicky priamo z výsledkovej listiny do krajského kola a to do termínu uvedeného v tabuľke v závere týchto MOP.
- h) Školská komisia zašle poštou **postupujúce písomné projekty** predsedovi príslušnej krajskej komisie najneskôr **do 3 dní. Zároveň zašle prácu aj v elektronickej podobe na email krajského predsedu. Súbor v PDF musí byť označený menom, kategóriou a krajom (napr. Veselá_A_BA). Ak projekt v písomnej podobe nebude dodaný načas, nebude hodnotený.**

2. OKRESNÉ KOLÁ

- a) Zúčastňujú sa ich žiaci, ktorí sa v školskom kole umiestnili na prvých dvoch miestach v kat. C, D, E a F z každej školy príslušného okresu a boli úspešnými riešiteľmi. O vyššom počte postupujúcich môže rozhodnúť príslušná okresná komisia DO.
- b) Okresné kolo DO v kat. C, D, E a F zabezpečuje po odbornej stránke okresná komisia DO. Okresnú komisiu DO vymenúva príslušný RÚŠŠ. Návrh na predsedu okresnej komisie predkladá príslušnému RÚŠŠ predseda krajskej komisie DO a návrh na členov okresnej komisie predkladá predseda okresnej komisie DO. Členov odbornej poroty (hodnotiacej komisie) vymenúva RÚŠŠ na základe návrhu predsedu okresnej komisie.
- c) Okresné kolo DO organizačne zabezpečuje škola alebo školské zariadenie na základe písomného poverenia príslušného RÚŠŠ v spolupráci s príslušnou okresnou komisiou.
- d) Okresná komisia postupuje pri súťaži v súlade s organizačným poriadkom a týmito MOP súťaže. Každú kategóriu hodnotí trojčlenná hodnotiaca komisia.
- e) Okresná komisia DO, resp. organizátor okresného kola DO pozve do okresného kola žiakov písomne alebo

e-mailom najmenej 14 dní pred konaním súťaže. V prípade nízkeho počtu súťažiacich alebo škôl prihlásených do okresného kola (aj keď sa prihlási len jedna škola) je možné pripraviť, so súhlasom predsedu krajskej komisie DO a v spolupráci s príslušným RÚŠS, spoločné okresné (obvodné) kolo, kde môžu súťažiť žiaci z viacerých okresov. Výsledkové listiny však budú v elektronickom administratívnom systéme zostavené samostatne pre každý okres, diplomy a ceny pre víťazov musia byť udelené tiež samostatne. Organizátor okresného kola zabezpečí podľa počtu súťažiacich potrebné množstvo kópií súťažných materiálov.

- f) Žiaci súťažajú anonymne a dodržiavajú pravidlá súťaže.
- g) Vypracovanie testov pre okresné kolo z príslušného učiva a z vybraného monotematického celku zabezpečí SK DO. Túto časť testov centrálny distribuuje NIVAM prostredníctvom RÚŠS alebo poverených CVČ. Testy pre okresné kolo z regionálnej histórie vypracuje a dodá príslušná okresná komisia DO. Otázky z regionálnej histórie sú povinnou súčasťou okresného kola.
- h) Protest proti výsledkom a priebehu okresného kola DO je možné podať písomne predsedovi/predsedičke príslušnej komisie do 5 pracovných dní po skončení kola.
- i) Po skončení okresného kola predseda OK DO (alebo pracovník poverený organizátorom daného kola DO) je **povinný zapísať (do termínu uvedenému v týchto MOP) výsledné hodnotenie (získané body)** zvlášť za každú časť súťaže do elektronického administratívneho systému, kde sa následne vytvorí výsledková listina a po zverejnení bude prístupná školám v EduPage. **Po tomto termíne budú okresné kolá považované za ukončené a postupujúci žiaci do krajského kola jednoznačne určení v elektronických VL.**
Pozn.: Po skončení okresného kola predseda OK DO nie je povinný zasielať výsledkové listiny ani nahlasovať/prihlasovať postupujúcich žiakov papierovou prihláškou do krajského kola predsedovi krajskej komisie DO ani zodpovednému pracovníkovi RÚŠS, resp. povereného CVČ.
- j) *Vyplnené tlačivo „Vyhodnotenie okresného kola“ je potrebné aj naďalej zasielať elektronickou poštou predsedovi príslušného krajskej komisie DO najneskôr do 7 dní od konania daného kola.*
- k) **Postup do krajského kola pre kategórie C, D a E** : Do KK môžu postúpiť len súťažiaci z kategórií C, D a E, ktorí sa v okresnom kole umiestnili na prvých dvoch miestach, ktorí boli zároveň úspešní riešitelia okresného kola.
- l) Postupujúcich súťažiacich poverený učiteľ školy prihlási elektronicky priamo z výsledkovej listiny do krajského kola do termínu uvedeného v tabuľke závere týchto MOP.

SK DO žiada organizátorov okresných kôl DO, aby po ukončení testovej časti súťaže pozbierali žiakom iba odpovedové hárky a testy im ponechali.

3. KRAJSKÉ KOLÁ

- a) Zúčastňujú sa ich žiaci, ktorí v školskom kole kat. A a B splnili predpísané podmienky postupu (vypracovanie a obhajoba projektu, vypracovanie testových úloh a boli úspešnými riešiteľmi školského kola) a žiaci, ktorí sa v okresnom kole kat. C, D a E umiestnili na prvých dvoch miestach každého okresu príslušného kraja a boli úspešnými riešiteľmi.
- b) Krajské kolo DO v kat. A, B, C, D a E zabezpečuje po odbornej stránke Krajská komisia DO. Krajskú komisiu DO vymenúva príslušný RÚŠS. Návrh na predsedu krajskej komisie predkladá RÚŠS predsedovi SK DO a návrh na členov krajskej komisie predkladá predseda krajskej komisie DO. Členov odbornej poroty (hodnotiacej komisie) vymenúva RÚŠS na základe návrhu predsedu krajskej komisie.
- c) Krajské kolo DO organizačne zabezpečuje škola alebo školské zariadenie na základe písomného poverenia príslušného RÚŠS v spolupráci s príslušnou krajskou komisiou.
- d) **Krajská komisia DO, resp. organizátor krajského kola DO pozve do krajského kola žiakov písomne alebo e-mailom najmenej 14 dní pred konaním súťaže.**

- e) Odporúčame organizovať krajské kolo na jednom mieste spoločne pre žiakov základných aj stredných škôl. Na súťaži musí byť prítomný predseda KK DO, ktorý podpisuje výsledkovú listinu a diplomy. V prípade, že sa krajské kolo pre kategórie A a B uskutoční na inom mieste ako krajské kolo kat. C, D a E, môže kompetencie predsedu KK DO pre kat. C, D a E prebrať podpredseda KK DO, ktorého vymenúva príslušný RÚŠS. Organizátor krajského kola zabezpečí podľa počtu súťažiacich potrebné množstvo kópií súťažných materiálov.
- f) Žiaci súťažia anonymne a dodržiavajú pravidlá súťaže.
- g) Vypracovanie testov pre krajské kolo kat. A a B zabezpečí SK DO. Centrálne ich distribuuje NIVaM prostredníctvom RÚŠS alebo poverených CVČ. Vypracovanie testov pre krajské kolo kat. C, D a E z príslušného učiva a z vybraného monotematického celku zabezpečí SK DO. Túto časť testov centrálne distribuuje NIVaM prostredníctvom RÚŠS alebo poverených CVČ. Testy pre krajské kolo kat. C, D a E z regionálnej histórie vypracuje a dodá príslušná krajská komisia DO. **Otázky z regionálnej histórie sú povinnou súčasťou krajského kola.**
- h) Protest proti výsledkom a priebehu krajského kola DO je možné podať písomne predsedovi/predsedníčke príslušnej komisie do 5 pracovných dní po skončení kola.
- i) Po skončení krajského kola predseda KK DO (alebo pracovník poverený organizátorom daného kola DO) je **povinný zapísať (do termínu uvedenému v týchto MOP) výsledné hodnotenie (získané body)** zvlášť za každú časť súťaže do elektronického administratívneho systému, kde sa následne vytvorí výsledková listina a po zverejnení bude prístupná školám v EduPage. **Po tomto termíne budú krajské kolá považované za ukončené a postupujúci žiaci do celoštátneho kola jednoznačne určení v elektronických VL.**
- Pozn.: Po skončení krajského kola predseda KK DO nie je povinný zasielať výsledkové listiny predsedovi celoštátnej komisie DO ani zodpovednému pracovníkovi NIVAM.*
- j) *Vyplnené tlačivo „Vyhodnotenie krajského kola“ je potrebné aj naďalej zasielať elektronickou poštou zodpovednému pracovníkovi RÚŠS a NIVAMu najneskôr do 7 dní od konania daného kola.*
- k) **Postup do celoštátneho kola pre kategórie A, B, C a D:** Do CK postupujú žiaci, ktorí sa umiestnili v krajských kolách kat. A a B na prvých dvoch miestach a v kat. C a D na prvých miestach (víťazi), spolu za kraj 6 súťažiacich. Súťažiaci musia byť úspešní riešitelia.
- l) Postupujúcich súťažiacich poverený učiteľ školy prihlási elektronicky priamo z výsledkovej listiny do celoštátneho kola a to do termínu uvedeného v tabuľke v závere týchto MOP.
- m) Krajská komisia zašle:
- poštou postupujúce **písomné projekty** do organizácie NIVAM najneskôr **do 1 dňa**
 - **elektronické verzie prác v PDF** emailom na adresu tajomníka SK DO (pracovník NIVAM) najneskôr **do 1 dňa.**
- Ak projekt v písomnej forme nebude dodaný načas, nebude hodnotený.** Práce a projekty, ktoré nepostupujú, vráti krajská komisia na školu súťažiaceho.
- n) Pozvánka a pokyny na celoštátne kolo budú zverejnené na www.olympiady.sk v Dejepisnej olympiáde. Postupujúci súťažiaci budú prihlásení na CK učiteľom svojej školy cez EduPage a riadia sa Pokynmi pre účastníkov podujatí predmetových olympiád a súťaží zabezpečovaných organizáciou NIVaM, ktoré sú zverejnené na www.olympiady.sk v DO v časti Dokumenty/Pokyny pre účastníkov podujatí POS.

Slovenská komisia Dejepisnej olympiády žiada organizátorov krajských kôl DO, aby po ukončení testovej časti súťaže pozbierali žiakom iba odpovedové hárky a testy im ponechali.

4. CELOŠTÁTNE KOLO

- a) Zúčastňujú sa ho žiaci ktorí sa umiestnili v krajských kolách kat. A a B na prvých dvoch miestach a v kat. C a D na prvých miestach (vítazi), spolu za kraj 6 súťažiacich. Súťažiaci musia byť úspešní riešitelia.
- b) Celoštátne kolo DO zabezpečuje po odbornej stránke SK DO. SK DO vymenúva MŠVVaŠ SR. Návrh na predsedu celoštátnej komisie podáva Historický ústav Slovenskej akadémie vied a návrh na členov celoštátnej komisie podáva jej predseda.
- c) Celoštátne kolo DO organizačne zabezpečuje NIVaM. Vypracovanie testov pre celoštátne kolo zabezpečí SK DO.
- d) Po skončení celoštátneho kola tajomník SK DO **zapiše výsledné hodnotenie (získané body)** zvlášť za každú časť súťaže do elektronického administratívneho systému, kde sa následne vytvorí výsledková listina a po zverejnení bude prístupná školám v EduPage.

Protest proti výsledkom a priebehu celoštátneho kola DO je možné podať písomne predsedovi/predsedníčke príslušnej komisie do 5 pracovných dní po skončení kola.

NIVAM zverejní výsledkové listiny celoštátneho kola na internetovej stránke www.olympiady.sk v príslušnom ročníku DO. Práce a projekty súťažiacich celoštátneho kola budú v Národnom inštitúte vzdelávania a mládeže archivované 1 rok.

Harmonogram DO
16. ročník, školský rok 2023/2024

Kolo a kategória	Termín prihlásenia (elektronickej registrácie cez EduPage)	Termín konania	Termín zaslania vyhodnotenia ¹⁾	Termín zapísania získaných bodov súťažiacich do admin. systému	Termín zaslania projektu v papierovej forme poštou aj v el. podobe v PDF mailom
ŠKOLSKÉ (kat. A, B)	do dňa súťaže 16. 2. 2024	do 16. 2. 2024	do 7 dní predsedovi KK DO	Do 23.2.2024	do 3 dní predsedovi KK DO
ŠKOLSKÉ (kat. C, D, E, F)	do dňa súťaže 8. 12. 2023	do 8. 12. 2023	do 7 dní predsedovi OK DO	do 15. 12. 2023	X
OKRESNÉ (kat. C, D, E, F) miesto určí RÚŠS, resp. poverené CVČ	do 23. 12. 2023	5.2. 2024	Do 7 dní predsedovi KK DO	do 10. 2. 2024	X
KRAJSKÉ (kat. A, B, C, D, E) miesto určí RÚŠS, resp. poverené CVČ	do 9. 4. 2024	19. 4. 2024	Do 7 dní RÚŠS a NIVAM	Do 25. 4. 2023	do 1 dňa Nivam (kat. A, B)
CELOŠTÁTNE (kat. A, B, C, D) miesto určí NIVAM a SK DO	do 26. 4. 2024	3. – 5. 5. 2024	X	9. 5. 2024	X

Tlačivá na vyhodnotenie podujatia¹⁾ sú zverejnené na internetovej stránke www.olympiady.sk v časti DO/Tlačivá.

Ďalšie informácie o súťaži podajú členovia Slovenskej komisie Dejepisnej olympiády:

PhDr. Ľubica Kázmerová, CSc. (predsedníčka SK DO)

Historický ústav SAV v.v. i., Klemensova 19, 813 64 Bratislava

lubica.kazmerova@savba.sk, +421 2 529 25 753, kl. 105 alebo 106 (telefonovať vo štvrtok)

Mgr. Branislav Bányi (podpredseda SK DO)

Saratovská 87, 934 01 Levice

branislav.banyi@gsv.sk

Mgr. Dávid Richter (dočasný zástup)

Národný inštitút vzdelávania a mládeže, Hálova 6, 850 05 Bratislava

mobil: +421 908 678 809, e-mail: david.richter@nivam.sk

PhDr. Anna Bocková, PhD. (vedúca autorského kolektívu DO pre kat. A a B)

Katedra histórie, PdF UK, Račianska 59, 813 34 Bratislava

anna.bockova@fedu.uniba.sk, +421 2 502 22 325

Mgr. Ľuboš Paller (vedúci autorského kolektívu DO pre kat. C, D, E a F)

Základná škola, Dudova 2, 851 02 Bratislava

paller.lubos@gmail.com, +421 2 638 20 909

TÉMY, POKYNY PRE PRÍPRAVU SÚŤAŽIACICH A SPÔSOB HODNOTENIA

16. ROČNÍKA DEJEPISNEJ OLYMPIÁDY V ŠK. ROKU 2023/2024

Témy a spôsob hodnotenia pre Základné školy – kategórie C, D, E, F

1. MONOTEMATICKÁ ČASŤ

V školskom roku 2023/24 sa Slovenská komisia dejepisnej olympiády rozhodla zadať v rámci monotematickej časti úlohy týkajúce sa **slovenských hradov, zámkov a kaštieľov**. Táto oblasť dokumentuje rozvoj stavebných aktivít, nielen fortifikačných, ale aj honosných sídiel šľachty. Zároveň sa jedná o prepojenie slovenských a európskych dejín, pretože stavebná činnosť na území dnešného Slovenska bola prakticky vždy ovplyvnená zahraničnými vzormi prostredníctvom projektantov, stavebných hutí alebo konkrétnych majstrov.

Keďže je v súčasnosti problém vybrať jednotnú printovú literatúru, ktorá by bola všeobecne dostupná na území celého Slovenska, rozhodli sme sa ako základný zdroj informácií pri tvorbe otázok použiť webovú stránku <https://www.hrady-zamky.sk/> ktorá reflektuje na najnovšie poznatky v tejto oblasti. Jej hodnovernosť je zabezpečená aj tým, že stránka sa nachádza v archívoch Univerzitetnej knižnice „**v rámci dlhodobej ochrany nehmotného kultúrneho dedičstva v podobe digitálnych prameňov a dokumentov**“. Použité predmetnej stránky sme konzultovali s jej administrátorom, ktorý nám poskytol informovaný súhlas.

Pre jednotlivé kategórie boli vybrané lokality tak, aby bolo rovnomerne pokryté celé územie Slovenska. Pre prípravu žiakov na Dejepisnú olympiádu stačí na predmetnej stránke kliknúť na tú/tie ktorú/ktoré stavby stanovené pre jednotlivé kolá a z textu naštudovať iba časti „**Interiér a exteriér**“ a „**História**“. Tiež je nutné, aby si žiaci na tejto webovej stránke pozreli pôdorysy a fotografie určených objektov. Rozsah údajov pri jednotlivých stavbách naozaj nie je veľký a je podľa nášho názoru primeraný veku žiakov, ktorí majú záujem o históriu.

Ako úvod do problematiky slovenských hradov, zámkov a kaštieľov slúži aj niekoľko vybraných strán učebníc dejepisu, ktoré tiež poslúžia ako zdroj pri tvorbe otázok, a to vo všetkých kolách tohto ročníka dejepisnej olympiády.

Okresné kolo

- **kategória F a E** (6. a 7. ročník ZŠ a 1. a 2. ročník OG): Devín - hrad, Hlohovský zámok, Beckov - hrad, Nitriansky hrad, Banská Bystrica, Budatínsky hrad, Čabrad' - hrad, Kapušany - hrad, Dobrá Voda - hrad, Dubnica nad Váhom - zámok, Halič - zámok, Lietava - hrad, Ľubovniansky hrad, Smolenice - zámok, Banská Štiavnica - Starý zámok, Lednica - hrad.

Plus učebnica Dejepisu pre 6. ročník ZŠ a 1. ročník OG - Feudalizmus na str. 75 a Rytierska kultúra na str. 87 - 89.

- **kategória D a C** (8. a 9. ročník ZŠ a 3. a 4. ročník OG): Bratislavský hrad, Červený Kameň - hrad, Čachtice - hrad, Bojnice - zámok, Divín - hrad, Modrý Kameň - hrad, Spišský hrad, Zborov - hrad, Filakovo - hrad, Galanta - neogotický kaštieľ, Holíč - zámok, Likava - hrad, Šariš - hrad, Pezinský zámok, Banská Štiavnica - Nový zámok, Vršatec - hrad.

Plus učebnica Dejepisu pre 7. ročník ZŠ a 2. ročník OG - str. 22 - 23, 32, 81 - 82.

Krajské kolo

Stavby uvedené v okresnom kole plus

- **kategória E** (7. ročník ZŠ a 2. ročník OG): Klátová Nová Ves - tvrdza, Krásna Hôrka - hrad, Pajštún - hrad, Liptovský Hrádok - hrad a kaštieľ, Budmerice - kaštieľ, Trenčín - hrad, Turniansky hrad,

- **kategória D a C** (8. a 9. ročník ZŠ a 3. a 4. ročník OG): Chtelnica - kaštieľ, Kremnica - hrad, Oponice - veľký zámok, Oravský hrad, Michalovce - kaštieľ, Žiar nad Hronom - kaštieľ, Topoľčany - hrad, Vígľaš - zámok.

Celoštátne kolo

Stavby uvedené predchádzajúcich kolách plus

- **kategória D a C** (8. a 9. ročník ZŠ a 3. a 4. ročník OG): Korlátka - hrad, Levice - hrad, Hričov - hrad, Kežmarský hrad, Lukáčovce - kaštieľ, Markušovský hrad, Pruské - kaštieľ, Sklabiňa - hrad, Tematín - hrad, Svätý Anton - kaštieľ.

2 ÚLOHY Z PRÍSLUŠNÉHO UČIVA ROČNÍKA:

V školskom roku 2023/2024 sa žiaci 6., 7., 8. a 9. ročníka (1., 2., 3. a 4. ročník OG) riadia inovovaným ŠVP (v inovovanom ŠVP pre gymnáziá s osemročným vzdelávacím programom sú menšie rozdiely v porovnaní s inovovaným ŠVP pre ZŠ, úlohy pre tieto ročníky však budú vychádzať z plánu pre ZŠ).

Úlohy pre kategórie C, D, E a F budú pripravené z predpísaných tematických celkov:

kat. F:

– **pre okresné kolo:**

- Obrazy pravekého sveta (učebnica Dejepis pre 6. ročník ZŠ a 1. ročník gymnázia s osemročným štúdiom, SPN, Bratislava 2011, ISBN 978-80-10-01872-7, s. 4-18);
- Obrazy starovekého sveta – Staroveký Orient a Staroveké Grécko (učebnica, s. 19-38)

kat. E :

– **pre okresné kolo:**

- Predkovia Slovákov v Karpatskej kotline (učebnica Dejepis pre 7. ročník ZŠ a 2. ročník gymnázia s osemročným štúdiom, SPN, Bratislava 2011, ISBN 978-80-10-02061-4, s. 8-21);
- Slovensko v Uhorskom kráľovstve (učebnica, s. 22-48)

- **pre krajské kolo na vyše :**

- Obrazy novovekého sveta (učebnica, s. 49-77)

kat. D:

– **pre okresné kolo:**

- Osvietenský absolutizmus Márie Terézie a Jozefa II. (učebnica Dejepis pre 7. ročník ZŠ a 2. ročník gymnázia s osemročným štúdiom, SPN, Bratislava 2011, ISBN 978-80-10-02061-4, s. 90-98)
- Na ceste k moderným národom (učebnica Dejepis pre 8. ročník ZŠ a 3. ročník gymnázia s osemročným štúdiom, vydavateľstvo Matice slovenskej, Martin 2011, ISBN 978-80-8115-043-2, s. 6-35);
- Moderný slovenský národ (učebnica, s. 36-51)

- **pre krajské kolo navyše :**

- Slováci v Habsburskej monarchii a v Rakúsko-Uhorsku v rokoch 1848 až 1914 (učebnica, s. 52-71)

- **pre celoštátne kolo navyše:**

- Predvečer prvej svetovej vojny (učebnica, s. 72-75)

kat. C:

– **pre okresné kolo:**

- Prvá svetová vojna (učebnica Pátrame po minulosti. Dejepis pre 9. ročník ZŠ a 4. ročník gymnázia s osemročným štúdiom, Orbis Pictus Istropolitana, Bratislava 2012, ISBN 978-80-8120-189-9, s. 10-27)

- Medzivojnová Európa (učebnica, s. 28-65)
- **pre krajské kolo navyše :**
- Druhá svetová vojna (učebnica, s. 66-85)
- **pre celoštátne kolo navyše :**
- Svet a Československo po druhej svetovej vojne (učebnica, s. 86-127)

Podľa ustanovenia čl. 6/od. 1c Organizačného poriadku Dejepisnej olympiády môžu byť v zadaniach použité úlohy z učív predchádzajúcich ročníkov, ale iba ako súčasť zadaní z učiva príslušného ročníka (ak bude možné využiť historické súvislosti).

3 ÚLOHY Z REGIONÁLNEJ HISTÓRIE

Vypracujú ich príslušné komisie DO na okresnej a krajskej úrovni. SK DO odporúča komisiám, aby pripravili úlohy o významných osobnostiach, pamiatkach a historických udalostiach v regióne. Krajské komisie DO vytvoria úlohy, v ktorých budú primerane zastúpené všetky oblasti kraja.

Spôsob hodnotenia kategórií C, D, E a F

1. DO v kategóriách C, D, E, F prebieha formou riešenia didaktických testov. Súťažiaci vypracujú testové úlohy podľa pokynov príslušnej komisie.
2. Celý test má hodnotu 100 bodov. Každá čiastková správna odpoveď má hodnotu jedného bodu. Časový limit pre vyriešenie úloh testu v kategóriách C, D, E a F je maximálne 90 minút.
3. V školskom, okresnom a krajskom kole tvoria test úlohy z vybraného monotematického celku (50 b), úlohy z príslušného učiva (40 b) a úlohy z regionálnej histórie (10 b). O úlohách z regionálnej histórie rozhoduje školská, okresná a krajská komisia DO.
4. V celoštátnom kole test tvoria úlohy z vybraného monotematického celku (50 b) a úlohy z príslušného učiva (50 b).
5. Úspešným riešiteľom DO v jednotlivých kolách a kategóriách sa stáva súťažiaci, ktorý dosiahne minimálne 60 % (60 bodov) z maximálneho možného počtu bodov.
6. V prípade rovnosti výsledných bodov rozhodne o poradí súťažiacich v okresnom a krajskom kole (podľa uvedenej postupnosti) vyšší počet bodov: za monotematickú časť (úlohy sú označené v teste hviezdíčkou) – za úlohy z príslušného učiva – za úlohy z regionálnej histórie a v celoštátnom kole: za monotematickú časť (úlohy sú označené v teste hviezdíčkou) – za úlohy z príslušného učiva.
7. Súťažiaci sa so znením úloh oboznáma bezprostredne pred vlastným riešením. Dovtedy sú testy utajené pre zabezpečenie regulárnosti súťaže.
8. Odborná porota (hodnotiaca komisia) vo všetkých kolách opraví vypracované súťažné úlohy žiakov podľa autorských riešení, zhodnotí výsledky a na základe výsledkov určí poradie súťažiacich. Každú súťažnú úlohu hodnotia aspoň dvaja členovia odbornej poroty. V sporných prípadoch rozhoduje predseda príslušnej komisie.
9. Opravené testy súťažiacich uschováva príslušná komisia DO jeden rok po skončení súťaže.
10. V úlohách krajského kola DO kat. C, D, E je do maďarského jazyka prekladaná len textová časť úloh a textová časť odpovedového hárku. V prípade potreby je možné doplniť úlohy a odpovedový hárak terminologickým slovníčkom. Ten bude v preklade úloh umiestnený na konci a v preklade odpovedového hárku umiestnený na začiatku.

Kategória A – žiaci, ktorí napíšu projekt v písomnej forme na ľubovoľnú tému z histórie regiónov Slovenska.

Cieľom projektu má byť priblíženie témy konkrétnej historickej udalosti, resp. osobnosti, procesu a ich odrazu v regionálnych (lokálnych) dejinách (histórii) resp. dopad na obyvateľstvo, inštitúcie a pamätníky. **Nedodržanie uvedeného cieľa je dôvodom pre krajskú komisiu odmietnuť zaradiť projekt do krajského kola DO.**

Kategória B – žiaci, ktorí napíšu projekt v písomnej forme na tému **Migrácia – „svet v pohybe“**

Anotácia.

Migrácia – „svet v pohybe“

Migrácie obyvateľstva sú rôzneho druhu a po celé stáročia doslova uvádzajú svet do pohybu. Od Veľkej gréckej kolonizácie, cez sťahovanie národov, vystaňovalctvo až po utečencov žiadajúcich azyl neminuli ani 21. storočie, ktoré však nie je našou historickou témou. Presuny väčších alebo menších skupín obyvateľov zásadne vplývali na vývoj tej ktorej krajiny, konkrétneho spoločenstva ľudí, históriu územia či ľudstva. Územie súčasného Slovenska nie je výnimkou. Bezprostredné susedstvo s Rímskou ríšou pritiaľovalo k jej hraniciam na Dunaji tzv. barbarské kmene. Niektoré z germánskych kmeňov (Kvádi) si na našom území začali vytvárať aj prvé štátne útvary. V období „Veľkého sťahovania národov“ od 4. do 6. storočia, cez naše územie prechádzali ďalej na západ a juh Európy Góti, Vandali a Huni, o ktorých príchode nás informujú aj neskoro antickí autori.

Ďalšia vlna migrácie priviedla do stredoeurópskeho priestoru Slovanov a následne Avarov. O počiatkoch pôsobenia slovanských kmeňov a Avarov na našom území máme predovšetkým archeologické dôkazy. Do Slovanmi osídleného priestoru ako poslední pritiaľli Starí Maďari. Ich postup do západnej Európy sa zastavil v polovici 10. storočia. Spoločne s domácim obyvateľstvom vytvorili nový štát Uhorské kráľovstvo. V období 12. – 15. storočia uhorskí panovníci alebo feudáli v snahe zaľudniť riedko osídlené alebo vyľudnené oblasti pozývali na územie dnešného Slovenska cudzincov. Silná vlna kolonistov prichádza po tatárskom vpáde (1241). Tzv. hostia sa na našom území usadzovali na základe nemeckého zákupného práva, ktoré im poskytovalo veľké výhody napr. v podobe pôdy v dedičnej držbe. Toto obdobie kolonizácie bolo založené predovšetkým na podpore a rozvoji hospodárstva Uhorska, hlavne baníctva a rozmachu baníckych miest. V 14. a 15. storočí horské oblasti severného a stredného Slovenska osídlilo pastierske obyvateľstvo. Na základe tzv. valaského práva zakladalo obce a vykonávalo strážnu službu.-

V migrácii 16. storočia prevládali najmä náboženské motívy. Výraznú skupinu tvorili novokrstenci z Bavorska, Tirolska a Švajčiarska označovaní ako Habáni. Boli to zruční remeselníci – ranhojiči, nožiari, kováči a zámočníci. Vynikali vo výrobe maľovanej fajansy (keramiky). Z oblastí obsadených alebo ohrozených Osmanmi sa na územie západného Slovenska presídľovalo aj chorvátskej obyvateľstvo.

Obyvateľstvo neuvádzali do pohybu len výrazné politické alebo náboženské zmeny. Masový odchod z nášho územia nastal aj z ekonomických dôvodov. Od 18. storočia v dôsledku zhoršených hospodárskych podmienok a náboženského prenasledovania obyvateľa Slovenska začali osídľovať Dolnú zem, dnes súčasť Maďarska, zbavenú tureckej hrozby. Od druhej polovice 19. storočia v dôsledku ozbrojených konfliktov, demografického rastu, národnostného útlaku, zlých hospodárskych a sociálnych podmienok slovenskí vystaňovalci odchádzali do krajín západnej Európy a do zámoria. Trvalo sa usadili v USA, Kanade, Argentíne, Chile i v Austrálii.

Pokyny pre tvorbu projektu DO (v písomnej forme)

- **Rozsah projektu** maximálne 15 normovaných strán (1800 znakov/1 strana) + prílohy
- **Písmo** Times New Roman, veľkosť 12 (nadpisy tučne), riadkovanie 1,5 b.
- **Štruktúra projektu:** **Úvod** má obsahovať zdôvodnenie výberu témy, stav spracovanosti vybranej témy v historiografii, t. j. kto sa danou témou už zaoberal. Súťažiaci autor uvedie pramene, s ktorými pracoval/a (primárne t. j. archívne pramene, technická pamiatka, obraz a pod., sekundárne pramene t. j. literatúru, časopisy, noviny, údaje z internetu opatrené dátumom, kedy bol údaj stiahnutý a pod.) a predpokladaný prínos projektu. **Jadro** projektu by malo byť členené na kapitoly a podkapitoly. Slohový štýl spracovania jadra projektu považuje porota za samostatný výber a kreatívny prejav súťažiaceho. **Záver** projektu by mal obsahovať vyhodnotenie splnenia, resp. nesplnenia predpokladaného prínosu projektu. Projekt v písomnej forme môže obsahovať prílohy, ktoré nie sú podmienkou, ale významným obohatením projektu, napr. záznam rozhovoru s pamätníkom či pamätníčkou udalosti, kópie dokumentov, fotografie a pod.
- **Poznámkový aparát:** *Dôležité je, aby súťažiaci uvádzal pod čiarou na príslušnej strane textu poznámku, odkiaľ pochádzajú údaje, parafrázovaný text a citácie, ktoré vo svojom projekte využil. Je to potrebné urobiť aj vtedy, keď predložený projekt obsahuje zoznam použitej literatúry, prípadne iných prameňov. Tým sa potvrdzuje rozhľad autora a zároveň sa v texte zdôrazňujú vlastné myšlienky.* Poznámka – odkaz na literatúru musí obsahovať autora diela, názov diela, vydavateľstvo, miesto vydania, rok vydania, číslo strany použitého odkazu – napr. Mrkvička, Jozef: Dejiny v nás, vyd. Sezam, Bratislava 2009, s. 22. Poznámka – odkaz na noviny, časopis musí obsahovať presný názov použitého článku, z akého časopisu alebo novín pochádza, rok, ročník, číslo a príslušnú stranu – napr. Dejiny v nás In: História, r. 2009, roč. 1., č. 45, s. 56 – 57. Poznámka – archívny prameň musí obsahovať názov archívu, mesto kde sa archív nachádza, názov fondu, číslo signatúry, prípadne číslo spisu. Poznámka – odkaz získaný z internetu musí okrem presného názvu obsahovať aj dátum, kedy bol stiahnutý z internetu. V prípade, že autor používa ako zdroj informácií rozhovor s pamätníkom, nie je prepis rozhovoru povinnou súčasťou projektu, v poznámke pod čiarou je však nutné uviesť meno, priezvisko, dátum vykonania rozhovoru a miesto uchovania nahrávky.
- **Formy prezentácie:** PowerPoint, dokumentačný materiál a iné.
- **Povinnou súčasťou projektu v písomnej forme je aj priložené CD alebo DVD obsahujúce plnú verziu projektu, vrátane príloh, vo formáte PDF.**
- **V písomnej forme projektu DO musí byť za titulnú stranu (na samostatnej strane) zaradená 15 riadková anotácia a kľúčové slová.**
- **Informácie o originalite projektu:** Práca musí byť originálnym dielom autora/autorky podľa štandardne stanovených noriem. SK DO v tejto veci súťažiacim, pedagogickému dohľadu a porotám odporúča tutoriál Akademickej knižnice Univerzity Komenského². V prípade akejkolvek odhalenej a preukázanej neetickej formy práce v priebehu súťaže SK DO neumožní autorovi/autorke práce postup do celoštátneho kola súťaže, odníme mu/jej získaný diplom a umiestnenie. Podmienkou zaradenia projektu do DO je jeho originalita. Súťažiaci čestne vyhlási, že tento projekt neprihlásil a neprezentoval v žiadnej inej súťaži. Vyhlásenie žiak podpíše v prihláške na príslušné kolo a v písomnej forme projektu aj v jeho úvode. Po zistení, že sa súťažiaci zúčastnil s tým istým projektom (písomnou prácou) viacerých súťaží, bude diskvalifikovaný vo všetkých súťažiach, a to aj dodatočne. Kritérium originality platí pre všetky postupové kolá DO.

²Pozri <https://uniba.sk/fileadmin/ruk/ak/ig-plagiatorstvo.pdf>.

Literatúra

- BUDAJ, M. *Dejiny sveta od A po Z. 1. vyd. Bratislava : Príroda, 2013. ISBN 978-80-07-02138-9.*
- <https://www.youtube.com/watch?v=pcWoR9i-GvA>
- <https://blog.sme.sk/vladimrbencik/historia/europa-je-plna-migrantov-poucime-sa-z-historie>
- BOTÍK, J. *Chorváti na Slovensku.* Bratislava : Slovenské národné múzeum 1996, 240 s. ISBN 80857553-79-0.
- BOTÍK, J. – SLAVKOVSKÝ, P. (eds.) *Encyklopédia ľudovej kultúry Slovenska.* 1. a 2. diel. Bratislava : Veda 1995, 484 s., ISBN978-80-224-0234-1.
- BYSTRICKÝ, P. *Sťahovanie národov (454 – 568) Ostrogóti, Gepidi, Longobardi a Slovania.* Bratislava : Pro historia, 2008. elektronický dokument dostupné na: <http://forumhistoriae.sk/documents/10180/91007/bystricky-peter.pdf>
- KOVÁČ, D. *Sondy do slovenských dejín v dlhom 19. storočí.* Bratislava : Historický ústav SAV, 2013.
- <http://www.history.sav.sk/eknihy/Dusan-Kovac-a-kol-Sondy-do-slovenskych-dejin-v-dlhom-19-storoci.pdf>
- KRŠÁK, P. *Ottov historický atlas Slovensko.* 1. vyd. Bratislava: [Ottovo nakladateľstvo](http://www.ottovo.sk/), 2009. ISBN 978-80-7360-834-7 S. 48 – 49.
- KUČEROVÁ, K. *Chorváti a Srbi v strednej Európe. K etnických hospodárskym a sociálnym otázkam v 16. – 17. storočí.* Bratislava : Veda 1976, 327 s.
- MAREK, M. *Cudzie etniká na stredovekom Slovensku.* Martin : Matica slovenská 2006, 520s. ISBN 807090822X.
- MARSINA, R. (ed.) *Územie Slovenska pred príchodom Slovanov. Pramene k dejinám Slovenska a Slovákov.* I. diel. Bratislava : Národné literárne centrum 1998, 405s. ISBN 80-88878-12-8.
- PAPONOVÁ, M. *Sasko-magdeburské právo na Slovensku. Krajinské právo Žilinskej knihy.* Žilina : Eurokódex 2014, 304 s. ISBN 9078801550362.
- RÁBIK, V. *Nemecké osídlenie na území Východného Slovenska v stredoveku.* Bratislava : Karpatskonemecký spolok na Slovensku, 2006, 422 s. ISBN 80-8060-197-6.
- SIRACKÝ, J. *Slováci vo svete 1.* Martin : Matica slovenská 1980, 300 s.
- SIRACKÝ, J. *Sťahovanie Slovákov na Dolnú zem v 18. a 19. storočí.* Martin : Matica slovenská , 1971, 297 s.
- TAJTÁK, L. *Slovenské vystahovalectvo a migrácia v rokoch 1900 – 1914.* In Historický časopis, 1975, roč. 23, č. 3, s. 372 – 414.
- <https://digitalnakniznica.cvtisr.sk/zoom/2383/view?page=43&p=separate&tool=info&view=0,0,1799,2660>

Na www.olympiady.sk v časti učiteľ/organizátor /DO/Tlačivá v spodnej časti je zverejnený [formulár \(tlačivo\) žiadosti o vstup do archívu](#). Po jeho stiahnutí sa doň vpíše názov školy a meno žiaka. Následne žiadosť opečiatkuje a podpíše riaditeľ školy. Týmto spôsobom sa uľahčí žiakom prístup do archívov.

Spôsob hodnotenia kategórií A a B

- DO v kategóriách A a B prebieha formou riešenia didaktických testov a formou vytvorenia a obhajoby projektu. V prvej časti súťažiaci vypracujú testové úlohy podľa pokynov príslušnej komisie na školskom, krajskom a celoštátnom kole.
- Celý test má hodnotu 50 bodov a obsahuje 20 úloh. Časový limit pre vyriešenie úloh testu súťažiacich zo stredných škôl je maximálne 60 minút.
- V školskom, krajskom a celoštátnom kole tvoria test DO pre SŠ úlohy z nasledovného zoznamu:
 - učebnice dejepisu pre ZŠ, gymnáziá a SOŠ,
 - pracovné zošity z dejepisu pre ZŠ,
 - dejepisné čítanky pre ZŠ,
 - dejepisné atlasy,
 - Kratochvíl V., Mlynarčíková H., 2007: Maturita po novom. SPN.
- Test príslušného kola je spoločný pre všetky ročníky a typy stredných škôl.
- Úspešným riešiteľom DO v jednotlivých kolách a kategóriách sa stáva súťažiaci, ktorý dosiahne minimálne 60 % (60 bodov) z maximálneho možného počtu bodov.
- Súťažiaci sa so znením úloh oboznáma bezprostredne pred vlastným riešením. Dovtedy sú testy utajené pre zabezpečenie regulárnosti súťaže.
- Odborná porota (hodnotiaca komisia) vo všetkých kolách opraví vypracované súťažné úlohy žiakov podľa autorských riešení, zhodnotí výsledky a na základe výsledkov určí konečné poradie súťažiacich. V sporných prípadoch rozhoduje predseda príslušnej komisie.
- Opravené testy súťažiacich uschováva príslušná komisia DO 1 rok po skončení súťaže.
- Pre druhú časť súťaže vypracujú žiaci projekt v písomnej forme a na príslušnom kole ho obhajujú pred trojčlennou odbornou porotou (hodnotiacou komisiou). Hodnotenie projektu sa uskutočňuje podľa nižšie uvedenej bodovej tabuľky. Pre krajské a celoštátne kolo odošlú príslušné komisie 1 exemplár zviazaného projektu, aby naň mohol oponent vopred vypracovať oponentský posudok. Súťažiaci budú svoj projekt obhajovať v termíne konania príslušného kola. Na obhajobu môžu súťažiaci využiť PowerPointovú prezentáciu. Dĺžka obhajoby projektu žiakom je 10 minút. Odborná porota (hodnotiaca komisia) má k dispozícii 5 minút na otázky a pripomienky, na ktoré musí súťažiaci reagovať. Odporúčame nechať ďalších 5 minút ako rezervu na výmenu súťažiacich.
- V prípade rovnosti bodov rozhoduje o umiestnení súťažiaceho DO kat. A a B (podľa uvedenej postupnosti) vyšší počet bodov: za projekt vrátane bodov za formu, technickú a estetickú úroveň projektu (max. 30 bodov) – za obhajobu (max. 20 bodov) – za test.

Hodnotiaca tabuľka projektu

Projekt	Kritériá hodnotenia	Počet bodov	Spolu
Projekt v písomnej forme	Forma, technická a estetická úroveň projektu	0 – 5	5
Projekt ako celok	Originalita písomného projektu	0 – 5	25
	Úroveň stanovenia cieľa a zodpovedajúce riešenie	0 – 5	
	Odbornosť spracovania písomného projektu	0 – 5	
	Náročnosť témy	0 – 5	
	Dokumentačný materiál (napr. historické pramene)	0 – 5	
Obhajoba	Proporcionalita slovného výkladu (ciele, metódy, výsledky, záver) a dodržanie časového limitu	0 – 5	20
	Logická a vecná stránka slovného prejavu	0 – 5	
	Jazyková a odborná úroveň	0 – 5	
	Úroveň prednesu	0 – 5	
Spolu			50

Autori: PhDr. Anna Bocková, PhD., PhDr. Ľubica Kázmerová, CSc., Mgr. Katarína Hlavandová, PhD. Mgr. Ľuboš Paller, Mgr. Branislav Bányi

Vydal: NIVaM – Národný inštitút vzdelávania a mládeže a Slovenská komisia Dejepisnej olympiády, Bratislava 2023